

ТАҚРИЗИ

роҳбари илмӣ ба диссертатсияи Чалилова Мавзуна Ғуфронҷоновна дар мавзун «Асосҳои педагогии ташаккули ғаёлнокии дарккунии донишҷӯёни ихтисосҳои дизайн дар асоси барномаҳои мултимедӣ» барои дарёфти унвони илмӣ номзоди илмҳои педагогӣ аз рӯи ихтисоси 5.3 – Педагогика, (5.3.10.11 - Назария ва технологияи таълими меҳнат ва дизайн)

Кори таҳқиқотии Чалилова Мавзуна Ғуфронҷоновна ба яке аз мавзӯҳои актуалӣ бахшида шуда, дигаргуниҳои ташаккули ғаёлнокии дарккунии донишҷӯёни ихтисосҳои дизайн дар асоси барномаҳои мултимедиро тақозо мекунад. Ба ин мақсад муоина кардани технологияи иттилоотии таълим, ки ҷузъҳои иттилоотии аудиовизуалии шакли гуногунро (матн, графика, аниматсия ва ғайра) бо ҳам мепайвандад, муколамаи интерактивии байни корбар ва низом, шаклҳои мухталифи ғаёлияти мустақилонаи коркарди иттилоотро амалӣ менамояд.

Дар диссертатсия технологияи мултимедие, ки имконоти дастрасиро ба манбаъҳои гуногун ҳам аз ҷиҳати шакл ва ҳам мундариҷа фароҳам мекунад, воситаи муҳими донишомӯзии донишҷӯён гардида, майдони озмоишу таҷрибаҳо, тақлидҳои ҳаёлии вазъияту ҳолатҳо, раванду амсилаҳоро барои донишҷӯён пешниҳод мекунад, ҳамзамон сифати таълим ва самаранокии кори мустақилро беҳтар мекунад. Он барои тақмил додани раванди таълим ва дар маҷмӯъ низоми маориф имкониятҳои басо калон дорад. Ҳамзамон мо самаранокии таълимиро ҳамчун ченаки мувофиқати натиҷаҳои воқеан ба даст овардашуда бо ҳадафҳои пешбинишудаи барномаи таълимӣ тибқи талаботи стандарт эътироф менамоем.

Муассисаҳои таълимӣ дар самти истифодаи технологияҳои иттилоотӣ ҳамчун воситаи баланд бардоштани самаранокии раванди таълим ва назорати ғаёлияти донишҷӯён дар дарсҳои назариявӣ ва амалӣ таҷрибаи зиёди пурмухтаво андӯхтаанд. Ин технологияҳо барои таълим, назорат, баҳисобгирӣ мусоидат карда, сифати таълимиро баланд менамоянд ва онро то ба сатҳи муосири талабшаванда мерасонанд.

Ҳадафи тадқиқот технологияҳои ташаккули ғаёлнокии дарккунии донишҷӯёни ихтисосҳои дизайн дар асоси барномаҳои мултимедӣ.

Объекти тадқиқот ташаккули ғаёлнокии дарккунии донишҷӯёни ихтисоси дизайн дар технологияҳои иттилоотӣ дар асоси барномаҳои мултимедӣ мебошад.

Фарзияи тадқиқот - асосҳои назариявии баланд бардоштани ғаёлнокии дарккунии донишҷӯён дар заминаи зерин:

- мушаххас кардани мафҳуми «ғаёлияти дарккунӣ-касбӣ»-и донишҷӯён муайян карда мешаванд;

- моҳияти педагогӣ ва мундариҷаи мафҳуми ғаёлнокии дарккунии донишҷӯён ҳамчун ҷузъи дастгирии педагогии омодагии касбии онҳо таъсири дода мешавад;

- хусусиятҳои технологияҳои мултимедӣ ҳамчун воситаи муосири педагогии фаъолнокии дарккунии донишҷӯён баён мешаванд;
- дастгирии педагогии татбиқи технологияҳои мултимедӣ дар раванди фаъолнокии дарккунии донишҷӯёни ихтисоси дизайн, ки ба ташаббускории фаъол, таҳкими мустақилият ва ҳавасманкунии донишҷӯён ба фаъолияти эҷодӣ мусоидат мекунад;
- шартҳои педагогӣ дар якҷоягӣ таҳия ва татбиқ карда шуданд;
- таҳияи дастгирии мултимедӣ барои баланд бардоштани сатҳи фаъолнокии дарккунии донишҷӯёни ихтисоси дизайн;
- татбиқи дастгирии мултимедӣ барои баланд бардоштани сатҳи фаъолнокии дарккунии донишҷӯён.

Навгониҳои илмӣ тадқиқот дар он ифода меёбад, ки:

1. Дар асоси барномаҳои мултимедӣ вазъи муаммои истифодаи захираҳои иттилоотӣ ва мултимедӣ дар таҳсилоти муосир муайян карда шуд. Дар рафти тадқиқот ташаккули фаъолнокии дарккунии донишҷӯёни ихтисосҳои дизайн ба ҳайси амали ҳамгирошуда ва робитадошта таҳлилу тавсиф дод шуд, ки ҷузъҳои маърифатӣ ва касбӣ дорад ва онҳо дар ягонагӣ усули муносибати фаъоли эҷодии шахсиятро ба азхудкунии воқеияти касбӣ инъикос мекунанд, ки барои ноил шудан ба ҳадафҳои касбии бошуурона гузашташуда марбут ба эҷоди арзишҳои аз ҷиҳати иҷтимоӣ муҳим ва рушди таҷрибаи амалӣ нигаронида шудаанд;

2. Хусусиятҳои технологияҳои мултимедӣ ҳамчун воситаи муосири педагогӣ муайян карда шуданд, ки дар ягонагӣ ва тоҷибӣ, ҳамгироии захираҳои таълимӣ тариқи низомҳои компютерӣ ва пешниҳоди ахбору иттилооти мустақими касбӣ ва умумии таълимӣ дар шакли матн, навор, тасвиру графика ва наворҳои тасвирӣ, муаррифиҳо мавриди истифода қарор мегиранд ва боиси фаъолшавии донишҷӯён дар таҳсил, мустақилу худкору эҷодкор шудани онҳо мегардад ва натиҷаи он дар маҷмӯъ сатҳи муайяни фаъолияти дарккунӣ-касбии онҳо аст;

3. Муқаррароте, ки заминаҳои усулҳо, концепсияҳо ва ақида ба воридсозии технологияҳои таълимии мултимедӣ махсус мешаванд, дар ягонагӣ ва тоҷибӣ, баррасӣ, таҳлил ва асоснок карда шуданд;

4. Сохтори таркибии технологияи мултимедии таълимӣ коркард карда шуд, ки қонуниятҳои низоммандии ҷараёни таълимро дар асосҳои технологияҳои иттилоотӣ таъмин менамояд;

5. Ба раванди таълим тавсияҳои методӣ оид ба баланд бардоштани фаъолнокии дарккунии донишҷӯён тавассути технологияҳои мултимедӣ ворид карда шуданд;

6. Барои дар амалия ворид намудани технологияи таълимии мултимедӣ корҳои таҷрибавӣ-озмоишӣ гузаронида шуда, самаранокии педагогии он арзёбӣ шуд;

7. Собит карда шуд, ки татбиқи таълими мултимедӣ барои ташаккули фаъолнокии дарккунии донишҷӯёни ихтисосҳои дизайн дар асоси барномаҳои мултимедӣ мусоидат мекунад.

8. Ҳангоми фароҳам шудани шароити таълими мултимедӣ, диққати тому ҳамаҷониба ба ҳавасмандкунии фаъолнокии донишҷӯён, ривоч додани мустақилияти дар ҷустуҷӯӣ, интиҳоб, таҳлил ва эҷод ин шароит самаран назаррасро ба бор меорад.

Хулосаҳои назариявӣ ва таҷрибавии таҳқиқи муаммои асосҳои педагогии ташаккули фаъолнокии дарккунии донишҷӯёни ихтисосҳои дизайн дар асоси барномаҳои мултимедӣ, ба омӯзгорон тавсияҳои зерин дода мешаванд:

1. Мафҳуми «фаъолгардони таълими донишҷӯёни ихтисоси дизайн дар асоси истифодаи технологияҳои мултимедӣ» - ташкилаи мураккаби интегративӣ буда, тағйиротхоро дар шахсияти донишҷӯи ихтисоси дизайн инъикос намуда, аз маҷмӯи дониш, малака ва маҳорате иборат аст, ки бо мақсади такмил додани объекти фаъолият аз технологияҳои электронии иттилоотӣ истифода мебаранд, ки ин хусусиятҳои омодагии касбии донишҷӯёни ихтисоси дизайн ба ҳисоб меравад;

2. Амсилаи омодагии донишҷӯёни ихтисоси дизайн, ки ҷузъҳои ҳавасмандӣ, моҳиятӣ ва амалиётӣ, меъёрҳо, нишондиҳандаҳо, сатҳҳои имконпазири ташаккулро дар бар мегирад;

3. Робитаи байни сатҳи фаъолшавии фаъолияти таълими донишҷӯёни ихтисоси дизайн дар асоси истифодаи технологияҳои мултимедӣ дар фаъолияти педагогӣ ва дар ин ҷо ба сифати нишондиҳанда сатҳи инкишофи шахсияти донишҷӯёни ихтисоси дизайн интиҳоб шудааст;

4. Методикаи ташаккули фаъолнокии фаъолияти таълими донишҷӯёни ихтисоси дизайн дар асоси истифодаи васоити нави таълими электронӣ ва технологияҳои мултимедӣ бо таваҷҷуҳи махсус ба объекти (донишҷӯён) фаъолият – донишҷӯёни ихтисоси дизайн;

5. Маҷмӯи шартҳои ташкилӣ-дидактикӣ ва нави методологӣ, ки ба фаъолнокии фаъолияти таълими донишҷӯёни ихтисоси дизайн дар асоси истифодаи технологияҳои мултимедӣ мусоидат мекунанд.

Ҷалилова М.Ғ. дар давоми фаъолияти кори таҳқиқотӣ зиёда аз 19 мақолаҳо, ки 16 мақолаи илмӣ доир ба мавзӯ, дастури таълимӣ вобаста ба мавзӯи таҳқиқотӣ, аз он ҷумла 3 мақолаҳои илмӣ, ки аз тарафи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон эътирофгардида доир ба мавзӯи кори илмӣ аз ҷоп баромадааст.

Боиси тазаккур аст, ки 1 дастури таълимӣ «Фаъолнокии дарккунии донишҷӯёни ихтисосҳои дизайн дар асоси барномаҳои мултимедӣ» бо тавсияи Шурои татбиқ ва нашри корҳои илмӣ – тадқиқотии МДТ «ДДХ ба номи академик Бобоҷон Ғафуров», қарори №3-1/9 аз 15.10.2024 ба нашр расонида шудааст.

Рисолаи номзоди Ҷалилова М.Ғ. таҳти мавзӯи «Асосҳои педагогии ташаккули фаъолнокии дарккунии донишҷӯёни ихтисосҳои дизайн дар асоси барномаҳои мултимедӣ» мустақилона анҷомёфта буда, аз тарафи муаллиф мустақилона навишта шуда, дорои натиҷаҳо ва нуктаҳои навии илмӣ барои ғимояи ошкор пешниҳодшаванда мебошад, ки дар он саҳми шахсии муаллифи диссертатсия ба назар мерасад.

Аз ин лиҳоз, барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 5.3 – педагогика (5.3.10.11 - Назария ва технологияи таълими меҳнат ва дизайн) кори мустақилонаи таҳассусӣ ва дорои аҳамияти назарраси илмӣ буда, ба талаботи Низомномаи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон “Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ”, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021 таҳти №267 тасдиқ гардидааст, комилан ва пурра ҷавобгӯӣ буда, ба ҳимоя барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 5.3 – педагогика (5.3.10.11 - Назария ва технологияи таълими меҳнат ва дизайн) тавсия карда мешавад.

Роҳбари илмӣ: доктори илмҳои
педагогӣ, профессори кафедраи
барномасозӣ ва низомии зеҳнии Донишгоҳи
байналмилалӣ сайёҳӣ ва соҳибкорӣ
Тоҷикистон

 Мирзоев Абдулазиз
Раҷабович

Маълумот барои тамос:

Суроға: Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш. Душанбе, хиёбони Борбад
48/5. тел. (+992) 2348802, (+992) 918636113. E-mail: aziz69@mail.ru

Имзои А.Р. Мирзоев ро тасдиқ менамоям.
Сардори РК ва КМ ДБССТ





Чураев Ш.Н.